

צניעות או טבעיות?

המרכז
האקדמי
לב

סולמות
יחסי-הכבוד

הצניעות היא
היכולת להגביל
את הרגשות
הטבעיים
למען
החברה.

בפרק המוצא (עירובין ק, ב') אמר רבי יוחנן אלמלי לא נתנה תורה לישראל למדנו צניעות מחתול וגזל מנמלה ועריות מיונה ודרך ארץ מתרנגול שמפייס ואחר כך בועל מאי קאמר לה זיגא זביננא לך כו' ע"כ. בא לבאר כי נמצאו איזה דברים טובים אפי' בב"ח שאינם מדברים לפי טבעם, שתוכל לדעת כי איזה דברים ומדות טובות הם טבעיים לפי סדר העולם ראוי שיהיו והרי נמצאו אצל ב"ח, והאדם שאינו שומר המדות הטובות אלו הוא יותר גרוע מן ב"ח שהרי ימצא מדות טובות אלו אף בב"ח, כי הב"ח יש מהם שיש להם דביקות בשלימות מה. לא כמו שיש אומרים כי הגזל בשביל כך הוא רע שאם לא כן איש את רעהו חיים בלעו, וכן הצניעות אינו רק בשביל כבוד בלבד, וכן העריות אינו רק נימוס שלא ירגיל האדם עצמו בזנות, שאין הדבר כך כלל שאם כן לא היה ראוי שיהיה נמצאים דברים אלו בבעלי חיים. אבל הדברים הרעים הם יוצאים מן היושר והאמת בעצמו, ולפיכך נמצאו בבעלי חיים גם כן שכל אחד דבק במדה מיוחדת.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (ויקרא יב ג)... שאל טורנוסרופוס הרשע את ר' עקיבא איזה מעשים נאים של הקב"ה או של בשר ודם, א"ל של בשר ודם נאים, א"ל טורנוסרופוס הרשע הרי השמים והארץ יכול אתה לעשות כהם, א"ל ר' עקיבא לא תאמר לי בדבר שהוא למעלה מן הבריות, שאין שולטין בהן, אלא בדברים שהן מצויין בכני אדם. א"ל למה אתם מולים, א"ל אף אני הייתי יודע שאתה עתיד לומר לי כן, לכך הקדמתי ואמרתי לך מעשה בשר ודם הם נאים משל הקב"ה, הביאו לי שבולים וגלוסקאות! [אמר לו אלו מעשה הקב"ה ואלו מעשה בשר ודם אין אלו נאים? הביאו לי] אנוצי פשתן וכלים מבית שאן! א"ל אלו מעשה הקב"ה ואלו מעשה בשר ודם, אין אלו נאים? א"ל טורנוסרופוס הואיל הוא חפץ במילה, למה אינו יוצא מהול ממעי אמו, א"ל ר' עקיבא ולמה שוררו יוצא בו, לא תחתוך אמו שוררו, ולמה אינו יוצא מהול, לפי שלא נתן הקב"ה לישראל את המצות אלא כדי לצרף בהן, לכך אמר דוד (כל) אמרת (אלוה) [ה'] צרופה וגו' (תהלים יח לא).

למה לא ימול בשר ערלתו?
הוא שאל את ר' עקיבא איזה מעשים נאים של הקב"ה או של בשר ודם?
א"ל של בשר ודם נאים, א"ל טורנוסרופוס הרשע הרי השמים והארץ יכול אתה לעשות כהם, א"ל ר' עקיבא לא תאמר לי בדבר שהוא למעלה מן הבריות, שאין שולטין בהן, אלא בדברים שהן מצויין בכני אדם.
א"ל למה אתם מולים, א"ל אף אני הייתי יודע שאתה עתיד לומר לי כן, לכך הקדמתי ואמרתי לך מעשה בשר ודם הם נאים משל הקב"ה, הביאו לי שבולים וגלוסקאות!
אמר לו אלו מעשה הקב"ה ואלו מעשה בשר ודם אין אלו נאים? הביאו לי אנוצי פשתן וכלים מבית שאן!
א"ל אלו מעשה הקב"ה ואלו מעשה בשר ודם, אין אלו נאים? א"ל טורנוסרופוס הואיל הוא חפץ במילה, למה אינו יוצא מהול ממעי אמו, א"ל ר' עקיבא ולמה שוררו יוצא בו, לא תחתוך אמו שוררו, ולמה אינו יוצא מהול, לפי שלא נתן הקב"ה לישראל את המצות אלא כדי לצרף בהן, לכך אמר דוד (כל) אמרת (אלוה) [ה'] צרופה וגו' (תהלים יח לא).

א מדרש תנחומא (בובר),

תזריע, ז

ב מהר"ל, נתיב הצניעות, א

במסכת כתובות (ה', ב') מאי דכתיב ויתד תהיה לך על אוניך אל תקרי אוניך אלא אוניך שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעו באוניו והיינו דאמר רבי אלעזר מפני מה אצבעותיו של אדם דומה ליתדות מאי טעמא אי לימא משום דמחלקן כל חדא וחדא למילתיה עבידא דאמר מר זו זרת זו קמיצה זו אמה זו אצבע זו גודל אלא מה טעם משופעות כיתידות שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעותיו באוניו תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה אוון כולה קשה והאליה רכה שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכוף אליה לתוכו. ת"ר אל ישמיע אדם לאוניו דברים בטלים מפני שהם נכונים תחלה לאיברים.

ביאור דבר זה אם היה בריאת האדם כאשר ישמע דבר שאינו הגון הוא מקבל אותו דבר, היה נברא האדם חסר שהרי אוננו של אדם פתוחה נבראת ואי אפשר שלא ישמע האדם דבר שאינו הגון, והרי הוא מקבל דבר רע וכל אשר מקבל דבר הוא נשאר אצלו... השמיעה היא קבלה וכמו שתרגם אונקלוס על כל שמיעה קבלה ולכך היה זה חסרון באדם: וגם העין יש לו כיסוי שיכול להעצים עיניו, כי האדם ראוי להיות נברא בשלימות מבלי חסרון וד"ו נחשב חסרון, כמו שאלו נברא האדם חסר אבר שהיה נחשב חסרון, וכך הי' נחשב חסרון גדול באדם אם היה נברא האדם עד כי צריך לקבל מה שאינו ראוי לקבל. ולפיכך אמר שאינו כך שבריאת האדם אינו חסר כלל אבל נברא בשלימות הגמור, שלכך נברא אצבעות שלו משופעות כיתידות לאטום אוננו כשישמע דבר שאינו הגון, וכן אליה של אדם נברא רכה שאם ישמע דבר שאינו הגון שישים האליה בתוכו לסגור אוננו.

אין זה אלא - שגור ספרו האלולות
הוא למי שיש לו אוננו חסר
הוא למי שיש לו אוננו חסר
הוא למי שיש לו אוננו חסר
הוא למי שיש לו אוננו חסר
הוא למי שיש לו אוננו חסר
הוא למי שיש לו אוננו חסר
הוא למי שיש לו אוננו חסר
הוא למי שיש לו אוננו חסר
הוא למי שיש לו אוננו חסר

ג מהר"ל, נתיב הצניעות, ב